

CBDC VS BITCOIN: КОНКУРЕНЦІЯ ЧИ СПІВІСНУВАННЯ?

ПЕТИК Любов Орестівна

*кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансового менеджменту
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4807-2236>*

ШУШКОВА Юлія Володимирівна

*докторка економічних наук, професорка
професорка кафедри фінансового менеджменту
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3836-7548>*

НАУФОК Софія Миколаївна

*здобувачка освітнього рівня «бакалавр»
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-9227-3237>*

Анотація. У статті досліджуються ключові тенденції розвитку цифрових валют у контексті трансформації глобальної фінансової системи. На основі порівняльного аналізу розглядаються державні цифрові валюти (CBDC), що перебувають під контролем центральних банків, та децентралізовані криптовалюти, передусім Bitcoin, як альтернативні моделі цифрових грошей. Визначено фундаментальні відмінності між ними щодо механізмів емісії, рівня регуляторної підтримки, ступеня прозорості та застосування блокчейн-технологій.

Ключові слова: цифрові валюти, CBDC, Bitcoin, децентралізація, блокчейн, фінансова стабільність, монетарна політика, криптовалюти, токенизація, DeFi, конкуренція, співіснування, цифрові платежі.

Постановка проблеми. Стрімка цифровізація фінансового сектору зумовила появу якісно нових форм грошей, що змінюють традиційні уявлення про грошовий обіг, регуляторні механізми та роль фінансових інститутів у сучасній економіці. Державні цифрові валюти (CBDC), які створюються та контролюються центральними банками, розглядаються як інструмент підвищення ефективності платіжних систем, зміцнення монетарної політики та забезпечення стабільності фінансових ринків. Паралельно з ними активно розвиваються децентралізовані криптовалюти, серед яких Bitcoin є найбільш поширеним і концептуально впливовим. Він пропонує альтернативну модель грошей, що ґрунтується на технології блокчейн, незалежності від державних інституцій та обмеженій емісії. Співіснування двох таких різних форм цифрових активів створює нові теоретичні та практичні виклики. З одного боку, CBDC здатні трансформувати платіжну інфраструктуру, зменшити транзакційні витрати, посилити контроль за фінансовими потоками та забезпечити державам більшу гнучкість у здійсненні монетарної політики. З іншого боку, Bitcoin виступає інструментом фінансової децентралізації, засобом

накопичення вартості та способом захисту від інфляційного тиску, що підсилює інтерес користувачів до альтернативних фінансових рішень. У такій ситуації виникає актуальна наукова проблема: визначити характер взаємодії між CBDC та Bitcoin у контексті їхнього впливу на економічні процеси, структуру грошового ринку та баланс між централізованими й децентралізованими моделями грошей. Від того, чи будуть ці інструменти конкурувати за користувачів, чи виконуватимуть взаємодоповнювальні функції, залежить подальший розвиток фінансової стабільності, регуляторної політики, рівень довіри до цифрових активів та перспективи технологічних інновацій у глобальній платіжній екосистемі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У науковій та аналітичній літературі питання розвитку CBDC та криптовалют розглядається надзвичайно активно, що відображається у численних дослідженнях МВФ, BIS, ЄЦБ та провідних економістів, які аналізують потенціал цифрових валют у трансформації платіжної інфраструктури та монетарної політики. У працях, присвячених CBDC, особливу увагу приділено їхній здатності підвищувати ефективність платежів, забезпечувати фінансову інклюзію та посилювати монетарний контроль, тоді як дослідження Bitcoin акцентують його децентралізовану природу, можливу роль як «цифрового золота», а також властивості засобу збереження вартості під час інфляційних ризиків. Окремі автори підкреслюють принципові технологічні та функціональні відмінності між централізованими CBDC та децентралізованими криптовалютами, але водночас з'являється дедалі більше робіт, що наголошують на можливості їхньої комплементарності в гібридних фінансових системах, де CBDC виступають стабільним платіжним інструментом, а Bitcoin – інвестиційним активом чи альтернативним способом збереження вартості. Попри значний обсяг досліджень, питання про те, чи є взаємодія між цими активами конкурентною, чи кооперативною, залишається дискусійним та потребує подальшого вивчення.

Метою статті визначити характер взаємодії між державними цифровими валютами (CBDC) та Bitcoin у сучасній фінансовій системі, з'ясувати, чи є вони взаємозамінними або ж виконують різні функції, а також оцінити перспективи їхнього співіснування в умовах цифрової економіки. Для досягнення мети передбачено аналіз теоретичних підходів, порівняння ключових характеристик цих активів та дослідження їхнього впливу на структуру грошового ринку й поведінку користувачів.

Виклад основних результатів. CBDC (Central Bank Digital Currency) – це цифрова форма національної валюти, що випускається та контролюється центральним банком країни і має статус офіційного законного платіжного засобу. На відміну від приватних криптовалют або електронних грошей, емітованих комерційними банками та небанківськими фінансовими установами, CBDC повністю забезпечена державою, що гарантує її стабільність, правовий статус і високу довіру користувачів. Основною ідеєю створення CBDC є модернізація фінансової системи шляхом підвищення ефективності грошового обігу, оптимізації платіжної інфраструктури та забезпечення більшого контролю з боку центрального банку над рухом капіталу. Цифрова валюта дозволяє здійснювати миттєві транзакції без необхідності у фізичній готівці або посередниках, що не лише зменшує операційні витрати, але й мінімізує ризики, пов'язані з обігом готівки, зокрема підробками чи логістичними витратами. Важливою перевагою CBDC є можливість програмованості, тобто здатність держави або інших уповноважених суб'єктів встановлювати певні умови використання коштів, що відкриває нові інструменти для монетарної політики: таргетовані виплати, стимулювання споживчої активності, обмеження обігу грошових одиниць у часі або просторі. Крім того, CBDC може суттєво розширити фінансову інклюзію, оскільки дає можливість доступу до цифрових платежів тим громадянам, які не мають банківських рахунків, але можуть користуватися мобільними додатками чи цифровими гаманцями. Станом на сьогодні

низка країн активно тестує або вже впровадила цифрові валюти: Китай розгортає масштабні експерименти з e-CNY у багатьох регіонах, Швеція продовжує тестування e-Krona в контексті зменшення обігу готівки, а Багами першими у світі повноцінно запровадили CBDC – Sand Dollar, що використовується для розширення доступу до фінансових послуг на віддалених островах. Пілотні проекти також реалізують Нігерія (eNaira), Ямайка (Jam-Dex), Індія, Канада та країни ЄС у межах проєкту цифрового євро. Така тенденція дає змогу аналізувати економічні, соціальні та технологічні наслідки запровадження CBDC, а також оцінювати перспективи їхньої інтеграції у глобальну фінансову систему, де цифрові валюти відіграватимуть дедалі важливішу роль у майбутньому розвитку платіжних екосистем.

У свою чергу, Bitcoin – це децентралізована цифрова валюта, яка функціонує без контролю з боку будь-яких державних органів чи центральних банків і ґрунтується на технології блокчейн, що забезпечує прозорість, безпеку та незмінність усіх транзакцій [3]. На відміну від державних валют, Bitcoin не має централізованого емітента і керується алгоритмом обмеженої емісії (21 млн монет), що робить його захищеним від інфляції та надмірного друку грошей і підсилює його роль як цифрового “аналогового золота”. Основні переваги цієї криптовалюти полягають у високому рівні прозорості транзакцій, можливості здійснювати платежі без участі посередників, низьких транзакційних витратах (особливо при міжнародних переказах), а також у здатності зберігати вартість у довгостроковій перспективі, особливо в умовах економічної нестабільності. Проте Bitcoin має істотну волатильність, залежність від ринкових настроїв і труднощі масштабування мережі, що ускладнює його використання як повноцінного засобу платежу у повсякденному житті, тому він частіше застосовується як інвестиційний або спекулятивний актив, а також як засіб збереження капіталу, який дозволяє обходити традиційні фінансові системи. Децентралізована природа Bitcoin забезпечує користувачам високий рівень контролю над власними коштами, псевдонімність фінансових операцій і можливість працювати у глобальному цифровому середовищі без необхідності довіряти окремому інституту, що робить його привабливим для тих, хто цінує фінансову свободу та незалежність від державних регуляторів [4]. У глобальному контексті Bitcoin уже став не лише цифровим активом, а й каталізатором розвитку фінансових технологій, стимулюючи появу нових блокчейн-проєктів, криптовалютних бірж, екосистем децентралізованих фінансів (DeFi), інституційних інвестиційних продуктів на кшталт Bitcoin-ETF та формування нової цифрової економіки, що продовжує трансформувати традиційні фінансові ринки.

У 2020-х роках теми державних цифрових валют та криптовалют опинилися в центрі уваги економістів, регуляторів і фінансових інвесторів. З одного боку – Central Bank Digital Currency (CBDC) як офіційна ініціатива, що має потенціал радикально змінити систему платежів та грошового обігу; з іншого – Bitcoin (BTC) як провідна децентралізована криптовалюта, яка вже давно демонструє значну ринкову вагу та вплив. Внаслідок цього виникає питання: чи є між ними боротьба за фінансові потоки, вплив на користувачів та майбутню форму грошової системи або ж вони можуть співіснувати, виконуючи різні функції?

CBDC має фундаментальну перевагу як «офіційні гроші»: її емітує центральний банк, а сама валюта має законодавчу й нормативну базу та правове визнання. Це означає, що користувачі отримують стабільну вартість, захист від інфляційних шоків (у межах монетарної політики центробанку), гарантовану ліквідність і безумовну прийнятність у всіх формальних фінансових інституціях – від комерційних банків до державних сервісів та бізнесу. У контексті нестабільних економік або високої інфляції така стабільність і передбачуваність відіграють вирішальну роль, оскільки забезпечують довіру населення та бізнесу, водночас знижуючи ризики, пов’язані з обігом фіатних грошей під тиском

економічних криз [5]. CBDC також може виконувати функцію більш ефективного монетарного інструмента: у разі необхідності центральний банк має змогу швидше та точніше реагувати на макроекономічні виклики, керувати швидкістю обігу грошей та формувати стимули для споживачів через програмовані механізми, що додатково підсилює її стабілізаційний потенціал.

Натомість Bitcoin характеризується значною ціновою волатильністю: його вартість коливається значно швидше та ширше, ніж у фіатних валют, і залежить від ринкових очікувань, спекулятивної активності, глобальних економічних новин, а також регуляторних рішень різних країн. Через це його використання як засобу стабільної купівельної спроможності або як розрахункового інструмента для повсякденних транзакцій є проблематичним: споживачі та бізнес не можуть прогнозувати ціну товарів і послуг навіть у короткостроковій перспективі. Хоча така волатильність і робить BTC привабливим як інвестиційний актив або довгостроковий цифровий аналог золота, вона обмежує його функціональність як стандартної валюти.

У цьому світлі CBDC може «відтягнути» ту частину потенційних користувачів або обсягів грошового обігу, які сьогодні звертаються до криптовалют або стейблкоїнів. Користувачі, які обирають цифрові активи переважно через зручність, швидкість або можливість транзакцій без посередників, можуть віддати перевагу CBDC – зважаючи на її передбачуваність, стабільність, державну підтримку, а також юридичну безпеку, якої часто бракує крипторинку.

Впровадження CBDC означає, що держава або центральний банк матимуть повний контроль над емісією, обігом та моніторингом цифрової грошової маси. Це відкриває можливості для більш ефективного здійснення монетарної політики, регулювання грошових потоків, боротьби з відмиванням коштів, ухиленням від оподаткування або іншими фінансовими зловживаннями. Саме ці мотиви стають однією з ключових причин, через які понад 130 країн у світі сьогодні працюють над розробкою або тестуванням своїх CBDC [6].

Інші переваги – централізоване управління, стандартизація інфраструктури, юридична визначеність. Водночас, важливо: CBDC, як правило, не має на меті замінити приватні або децентралізовані активи – за задумом, вона доповнює наявну систему, модернізуючи фіатну готівку та банківські перекази. Наприклад, у багатьох країнах CBDC задумана як доповнення, а не як повна заміна готівці. Bitcoin натомість децентралізований, позбавлений централізованого регулятора, часто анонімний або псевдоанонімний; він протиставляє себе державному контролю. Ця децентралізація дає свободу фінансових операцій, але водночас ставить криптовалюту у зону підвищеного ризику для регуляторів, особливо у країнах, що намагаються зберегти монетарний суверенітет, фінансову стабільність і уникнути відтоку капіталів [7]. Отже, з одного боку, CBDC як інструмент контролю та стабілізації, з іншого, Bitcoin як альтернатива державним та банківським системам. Для держав та великих фінансових інституцій CBDC є логічним вибором, особливо коли ключова мета – збереження національної грошової політики та фінансової дисципліни.

CBDC проєктується як засіб для швидких, дешевих або майже безкомісійних платежів, здатних працювати 24/7, на відміну від багатьох банківських систем або класичних платіжних методів. Рішення на базі CBDC можуть позбавити потреби носити готівку, зменшити витрати на обслуговування готівкових операцій, заощадити на інфраструктурі. За оцінками регуляторів і міжнародних фінансових організацій, саме підвищення ефективності платіжних систем є ключовим мотивом для багатьох центральних банків, які розглядають або вже працюють над цифровими валютами [8]. Bitcoin, в свою чергу, забезпечує свободу переказів без посередників, що є цінним для міжнародних платежів, закритих економік або країн з обмеженим доступом до

фінансової системи. Але є нюанси: вартість транзакцій і швидкість підтвердження залежать від навантаження мережі, а волатильність курсу додає складнощів, якщо переказ потрібно зробити точно у фіатному еквіваленті. Крім того, для повсякденних дрібних платежів Bitcoin часто залишається менш зручним через комісії та час підтвердження. Тож з точки зору практичного використання – CBDC має конкурентну перевагу як універсальний, стабільний і зручний засіб платежів, особливо на масштабній, національній або глобальній циркуляції.

Станом на 2025 рік понад 130 країн світу активно працюють над проєктами CBDC або вже тестують, або розробляють під інфраструктуру цифрової валюти. Цей масштаб охоплює приблизно 98% глобального ВВП, що підкреслює потужну глобальну тенденцію. З іншого боку, Bitcoin і криптовалютний ринок лишаються значними: попри коливання, BTC продовжує утримувати домінуючу частку серед криптоактивів. За останніми оцінками, домінування Bitcoin у загальному капіталізованому крипторинку зросло і становить понад 60% у 2025 році [6]. Це означає, що навіть при стрімкому рості інтересу до цифрових валют центробанків, криптовалюти не втратили своєї значущості, особливо у ролі активів для збереження вартості або як інвестицій.

Однак не можна ігнорувати: впровадження CBDC може змінити характер попиту на приватні криптовалюти. Наприклад, у дослідженні останніх років було показано, що за умови впровадження CBDC без істотних обмежень (без «лімітів володіння», без адекватної регуляції) можлива банківська «страховка ліквідності» перетвориться: люди можуть масово переводити депозити до CBDC, що створить ризик для банківського сектору.

Хоча CBDC має очевидні переваги, її масове впровадження не позбавлене ризиків. По-перше – це питання приватності: централізована цифрова валюта означає, що держава або регулятор мають доступ до даних про транзакції, що для багатьох користувачів може бути серйозною проблемою довіри. Дослідження щодо впливу CBDC на фінансову стабільність попереджають, що без грамотного дизайну (наприклад, з лімітами на суми володіння, чіткими механізмами контролю) перехід до CBDC може спровокувати ліквідні шоки, відтік депозитів із банків, зростання кредитних ставок, скорочення кредитування бізнесу. З іншого боку, Bitcoin та інші криптовалюти продовжують залишатися привабливими для тих, хто цінує фінансову свободу, децентралізацію і незалежність від державних структур. Волатильність, нерегульованість, залежність від ринкового настрою та відсутність широкого прийняття як засобу платежу – обмежують їхню роль як заміну фіатним валютам [9].

У цілому, одним із ключових чинників конкуренції між державними цифровими валютами та децентралізованими криптовалютами є можливість CBDC відтягувати користувачів від Bitcoin завдяки стабільності вартості та державному визнанню. CBDC, як продукт центрального банку, забезпечує гарантовану ліквідність, передбачувані коливання курсу та законодавчо підтверджену платіжну силу, що значно знижує ризики для користувачів порівняно з децентралізованими активами. Користувачі та підприємства отримують впевненість у стабільності своїх цифрових грошей, що робить CBDC привабливим для повсякденних операцій, виплат заробітної плати, розрахунків у комерційній діяльності та міжнародних переказів. В умовах економічної нестабільності або коливань курсів фіатних валют державна цифрова валюта стає не лише інструментом платежів, але й механізмом захисту заощаджень та фінансової безпеки, що прямо впливає на конкурентну позицію Bitcoin.

Ще одним суттєвим фактором є можливість впровадження програмованих грошей у CBDC, що дає змогу встановлювати обмеження на використання коштів, контролювати цільові витрати, здійснювати соціальні виплати та субсидії, а також автоматично виконувати певні фінансові умови відповідно до державної політики. Така

функціональність відкриває нові можливості для підвищення ефективності монетарного контролю, управління грошовою масою, адресності державної підтримки та економічного стимулювання. Програмовані платежі дозволяють здійснювати точкові інтервенції в економіку, від підтримки малого бізнесу до управління споживчими витратами, і водночас знижують ризики нецільового використання державних ресурсів. Саме тому CBDC стає привабливим інструментом для урядів і центральних банків, створюючи конкурентні переваги перед децентралізованими криптовалютами, які за своєю природою не дозволяють здійснювати подібний регуляторний вплив і не здатні забезпечити подібний рівень контролюваності грошових потоків.

На противагу цьому, Bitcoin і інші криптовалюти зберігають принципову перевагу в анонімності та свободі транзакцій. Відсутність централізованого контролю дозволяє користувачам здійснювати перекази без посередників, обходити державні обмеження або санкції, забезпечувати приватність і зберігати незалежність від монетарної політики конкретної країни. Ця свобода стає особливо важливою для тих економік, де є обмеження на рух капіталу, високий рівень інфляції або недовіра до банківських інституцій. Анонімність та децентралізація криптовалют формують своєрідну нішу, яку CBDC не здатна повністю охопити, навіть при масовому впровадженні.

Таким чином, конкуренція між CBDC та Bitcoin формується на перетині двох протилежних характеристик: централізована стабільність, регульованість і програмованість з одного боку, та децентралізація, свобода та анонімність – з іншого. Ці фактори створюють фундамент для постійного зіткнення інтересів користувачів, держав та фінансових ринків, формуючи умови для одночасної конкуренції та потенційного співіснування. Водночас очевидно, що конкуренція не зводиться лише до простого «витіснення» одного інструменту іншим, а проявляється у розподілі функцій, ролей та ніш у цифровій економіці: CBDC орієнтована на масовий платіжний обіг і стабільність, а Bitcoin – на автономність, збереження вартості та свободу користувачів.

Проте, незважаючи на очевидні ознаки конкуренції, аналіз сучасних тенденцій у цифрових фінансах демонструє, що CBDC та Bitcoin можуть не лише існувати паралельно, але й взаємодіяти у рамках комплексної цифрової економіки. Ключовим фактором такої співісності є розділення функцій: CBDC передусім виступає як засіб повсякденних платежів, стабільний, законодавчо врегульований та призначений для широкого використання у внутрішньому та міжнародному грошовому обігу, тоді як Bitcoin зберігає статус інвестиційного активу, інструменту збереження вартості та альтернативної фінансової системи. Цей функціональний поділ створює основу для того, щоб користувачі могли обирати інструмент відповідно до конкретної мети фінансової операції: для розрахунків, переказів і регулярних платежів перевага віддається CBDC, а для збереження капіталу, диверсифікації портфеля або забезпечення фінансової автономії – Bitcoin.

У світлі цього з'являються різні технологічні та операційні моделі співіснування. Одним із перспективних напрямів є створення мостових рішень між цифровими валютами, які дозволяють користувачам інтегрувати активи з різних систем. Наприклад, інтеграція криптовалютних гаманців із CBDC-платформами або розробка обмінних протоколів, що забезпечують швидкі, прозорі і безпечні конверсії між Bitcoin та цифровими валютами центральних банків. Такі технології дозволяють користувачеві перемикатися між стабільністю та волатильністю, залежно від потреб, не втрачаючи при цьому контролю над коштами та швидкості транзакцій.

Додатково, перспективною моделлю співіснування є токенизація CBDC та інтеграція DeFi-продуктів. Токенізовані цифрові валюти центральних банків можуть брати участь у смарт-контрактах, автоматичних фінансових операціях та децентралізованих платформах кредитування, забезпечуючи гнучкість і програмованість,

яка традиційно асоціюється з криптовалютами. Такий підхід дозволяє розширити можливості фінансової взаємодії користувачів, інтегрувати CBDC у цифрові фінансові екосистеми та водночас зберегти регуляторний контроль, що критично важливо для стабільності економіки.

Потенційні сценарії використання для кінцевих користувачів підкреслюють гнучкість цифрової фінансової системи. Наприклад, користувач може здійснювати повсякденні платежі у CBDC, отримуючи стабільність і законодавчий захист, водночас частину коштів інвестувати в Bitcoin для диверсифікації ризиків, захисту від інфляції або участі в глобальному ринку криптовалют. Така модель дозволяє поєднати фінансову безпеку, швидкість і прозорість офіційних цифрових грошей із свободою та автономією децентралізованих активів.

Співіснування цифрових валют центральних банків (CBDC) та децентралізованих криптовалют, таких як Bitcoin, на фінансовому ринку представляє собою перспективну і цілком реалістичну модель розвитку цифрової економіки, за умови, що кожна з цих систем зможе ефективно реалізувати свої специфічні функції та знайти технологічні, регуляторні й економічні точки взаємодії. CBDC, будучи офіційною цифровою валютою, забезпечує стабільність, безпеку та підтримку держави, дозволяючи регулювати грошовий обіг, впроваджувати монетарну політику та контролювати фінансові потоки. У свою чергу, Bitcoin зберігає ключові властивості децентралізації та анонімності, виступаючи як «цифрове золото», альтернативний інструмент накопичення капіталу і довгострокових інвестицій, який приваблює тих користувачів, які цінують фінансову свободу та незалежність від централізованих регуляторів. Такий підхід до співіснування створює нову парадигму цифрової економіки, де користувачі отримують широкий спектр можливостей для вибору оптимального фінансового інструменту залежно від конкретної операції чи мети. Наприклад, для щоденних платежів та розрахунків з високою швидкістю та низькими транзакційними витратами логічним вибором може бути CBDC, тоді як для інвестиційних цілей або збереження активів у довгостроковій перспективі користувачі можуть обирати Bitcoin. Така диференційованість використання дозволяє поєднувати переваги стабільності та державної підтримки з гнучкістю, децентралізованістю і можливістю забезпечення приватності фінансових операцій. Крім того, співіснування цих систем стимулює розвиток технологічної інфраструктури та фінансових інновацій. Виникає потреба у створенні мостових рішень між різними цифровими валютами, інтеграції CBDC у DeFi-продукти, токенизації традиційних активів та забезпеченні сумісності з існуючими платіжними системами. Регуляторна політика, в свою чергу, повинна забезпечити баланс між контролем за грошовим обігом і підтримкою інноваційного середовища, що дозволяє державам модернізувати платіжну інфраструктуру без тотального витіснення криптовалют із ринку. Таким чином, потенційне співіснування CBDC і Bitcoin не лише можливе, але й може стати основою для стійкої, адаптивної та інклюзивної фінансової екосистеми, де різні типи цифрових валют доповнюють один одного. Вони разом забезпечують користувачам вибір між стабільністю і регульованістю державою, з одного боку, та фінансовою свободою і анонімністю, з іншого, формуючи новий баланс сил і ролей у глобальній цифровій економіці та створюючи умови для ефективного розвитку фінансових технологій і інновацій [10].

Висновки. Аналіз сучасного стану цифрових валют свідчить про те, що CBDC та Bitcoin не є прямими конкурентами у традиційному розумінні цього терміна, і їхнє взаємне витіснення на фінансовому ринку малоймовірне. Навпаки, вони виконують взаємодоповнювальні ролі, що дозволяє формувати більш гнучку і адаптивну структуру цифрової економіки. CBDC забезпечує користувачів стабільністю вартості, правовим захистом, державним регулюванням і високим рівнем ліквідності, що робить її зручним і

надійним засобом для щоденних розрахунків, виконання комерційних і урядових платежів, а також інструментом для реалізації державної монетарної політики. У той же час Bitcoin зберігає унікальні властивості децентралізованої валюти: відсутність централізованого контролю, анонімність і незалежність від державних рішень, що дозволяє користувачам зберігати свободу фінансових операцій і використовувати криптовалюту як інструмент інвестування, накопичення багатства та захисту від потенційних економічних ризиків.

Можливість ефективного співіснування цих двох форм цифрових активів визначається поєднанням технологічних, економічних і соціальних чинників. Технологічні інновації, такі як токенизація, застосування смарт-контрактів та інтеграція міжмережових мостів, створюють умови для безпечної взаємодії різних цифрових валют, забезпечуючи сумісність і обмін між централізованими та децентралізованими системами. Економічні аспекти проявляються у різному функціональному призначенні активів: CBDC виступає стабільним платіжним інструментом із передбачуваною вартістю, тоді як Bitcoin надає користувачам можливість диверсифікувати ризики та реалізувати потенціал прибутковості у довгостроковій перспективі. Соціальні чинники включають готовність суспільства приймати цифрові валюти, довіру до державних і приватних фінансових рішень, а також баланс між прагненням до безпеки і контролю з боку держави та бажанням користувачів мати фінансову автономію.

У майбутньому розвиток цифрових валют буде визначатися взаємодією державних регуляторів, масштабом технологічного впровадження та поведінкою користувачів, які визначатимуть попит на різні форми цифрових активів. CBDC здатні підвищити ефективність національних і міжнародних платіжних систем, забезпечити прозорість та контроль фінансових потоків, знизити витрати на обслуговування готівки й посилити довіру до офіційної валюти. Водночас Bitcoin залишатиметься привабливим для тих, хто цінує автономію, анонімність та свободу вибору фінансових рішень, одночасно стимулюючи розвиток інновацій у сфері блокчейну та децентралізованих фінансів.

Таким чином, оптимальна модель розвитку сучасної фінансової системи передбачає співіснування CBDC і децентралізованих криптовалют, у якому користувачі отримують можливість вибору між надійністю, стабільністю та державним захистом офіційних цифрових валют і гнучкістю, автономією та потенційною прибутковістю децентралізованих криптовалют. Еволюція ринку цифрових активів буде визначатися здатністю держав, фінансових установ і технологічних платформ інтегрувати нові інструменти у загальну економічну інфраструктуру, забезпечуючи баланс між інноваціями, фінансовою стабільністю та економічним порядком. Співіснування CBDC і Bitcoin формує нову парадигму цифрової економіки, де користувачі можуть самостійно обирати оптимальні інструменти для платежів, інвестування та накопичення, поєднуючи переваги централізованих і децентралізованих фінансових рішень.

Список використаної літератури

1. Central Bank Digital Currency. URL: https://www.edps.europa.eu/press-publications/publications/techsonar/central-bank-digital-currency_en
2. Нападовський І. (2024). Цифрові валюти центральних банків: головні риси, перспективи, їх місце у фінансовій екосистемі. URL: <https://www.researchgate.net/publication/387706619>
3. Що таке Bitcoin (BTC)? URL: <https://www.kraken.com/uk/learn/what-is-bitcoin-btc>
4. 8 переваг і недоліків біткоіна. URL: <https://e-zubkovskiy.com/blog/8-perevag-i-nedolikiv-bitkoina>
5. Павловський І. (2025). Що таке CBDC і чим вони відрізняються від криптовалют. URL: <https://pravda.com.ua/finances/shcho-take-cbdc-i-chim-voni-vidriznyayutsya-vid-kriptoalyut-811500/>

6. Понад 130 країн розробляють ЦБД, викликаючи дебати щодо впливу на майбутнє криптовалют. URL: <https://www.kucoin.com/ru/news/flash/over-130-countries-developing-cbdc-sparking-debate-on-impact-on-crypto-future>

7. Відродження Попиту: Крипто Дайджест Америка. URL: <https://www.coindesk.com/uk/daybook-us/2025/11/12/demand-revival-crypto-daybook-americas>

8. BIS розповів, що мотивує центробанки на впровадження CBDC. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2022/04/15/83806332/>

9. Central Bank Digital Currency, Flight-to-Quality, and Bank-Runs in an Agent-Based Model. URL: <https://arxiv.org/abs/2510.21071>

10. Олійник О. О. Цифрові валюти центральних банків (cbdc) і європейський криптовалютний ландшафт: виклики, можливості та перспективи регулювання. URL: 115-Текст статті-111-1-10-20240329.pdf

Дата надходження статті: 27.02.2025

Дата прийняття статті: 10.03.2025

Дата публікації статті: 20.03.2025